

A Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Találkozó megyei bemutatóiról

Nyitány

Nyírbátori Kulturális Központ, 2012. április 13.

Nyírbátor kiváló helyszín. A napjaink átlagát sok tekintetben meghaladó kulturális központ évek óta ad teret-helyet amatőr színjátszók rendezvényeinek. A hazai regionális bemutatókon túl nemzetközi kitekintéssel, fesztivállal, nyári táborral stb. fűszerezve sokirányú a központ tevékenysége. Az intézmények és települések között kialakult munkamegosztás és a megyei hagyomány szerint ezt a bemutatót nem nekik kellett volna rendezniük, inkább a területit, de ez most – ha jól tudom, szükségből, mentésként – mégis hozzájuk került.

Több csoport jelentkezett, mint az előző években, de végül is a visszalépésekkel, lemondásokkal pontosan a tavalyival megegyező számú előadást láthattunk a 2012-es „Vörös” időrendben első, ha úgy tetszik „évadnyitó” bemutatóján.

Pinczés Istvánnal zsűrizünk: az utóbbi években már harmadszor. Jó vele zsűrizni: okosakat mond, nagy-közönség és egyetlen rendező-csoportvezető előtt is egyformán jól beszél, és ráadásul folyamatba tehet sok mindent, ismeri a „területet”, a csoportvezetők jó részét. És már én is ismerős vagyok itt: a gyerekekről ismerem fel a csoportokat, látom őket fejlődésükben, váltoásaikban. És a gyerekek is megismernek...

Minden előadás fent a nagyszínpadon, a nézők a nekik az építészek által rendelt nézőtérben. Az, ami természetesen példának okáért a Marczibányi téren, vagy a debreceni országos fesztiválon, az ország más pontjain még nem az: eszükbe sem jut a csoportvezető-rendezőknek, vagy ha eszükbe jut, akkor gyorsan el is fojtják a gondolatot, és nem kérnek kamaratermet. Nem ismerem a nyírbátori intézmény összes, ide tartozó lehetőségét, adottságát. De a tárgyalt rendezvény alatt szerzett tapasztalataim alapján úgy vélem, hogy van benne alkalmas, vagy kevés munkával, gyorsan alkalmassá tehető *kisebb tér*, és ezen kívül biztos megoldható az is, hogy a nézők is felmenjenek a színpadra, és akkor máris kamarakörülmények között lehetne játszani. Akkora térben, olyan távolságra kommunikálva, ami legalább egy kicsit emlékeztet a gyerekek által „színházszóilag belakható” terekre. De ismétlem: nem állították a szervezőket ilyen feladatok elé a rendezők, nem kérték a „lehetetlent”...

A műsorválasztás olyan, mintha helyi szokás írná elő, hogy a csoportok fele hozzon legalább klasszikust, a másik fele valami újabbat. Átnéztem az utóbbi három év anyagát: most is pontosan ez történt. Jönnek a sztenderdek, akad egy-két Ludas Matyi, Fülemlile, itt van Pázmán lovag is, persze a népmese-feldolgozások, és jönnek mai sikertörténetek, darabok is... Szerencsére akad meglepetés is: erről később még lesz szó.

A szervezők a kulturális területen általános pénztelenség közepette is megoldották, hogy a gyerekek kapjanak ebédcsomagot. Ez tagolta a napot két részre: a délelőtt hozta a laposabb programot, míg a délutánban több magaslati pont is volt. Nem a Kárpátok csúcsai, de azért így is jó volt...

A legizgalmasabb előadások ezen a napon Záhonyból érkeztek. A minőségi gyermekszínházi munkának ezen a településen tisztaságát, hosszú időre visszanyúló múltját van. Most két arany és egy ezüstminősítést vihettek haza az innen érkező csoportok. A *tarka kabát* címmel láthattuk a bibliai József-történet feldolgozását a záhonyi Gézengúzoktól (rendező Almásiné Forgács Éva). Nagy történet, klasszikus színházi eszközök, sok tehetséges fiatal, akik együtt is tudnak játszani, közülük többnek van már jelentős színházi rutinja, és át tudták lelkesíteni a bibliai sztorit. Ehhez persze kellett az is, hogy a gyerekektől, egyáltalán a mi életünkől rendkívül távol álló világból – az egyiptomi birodalom árnyékában egy félsivatagi-félnomád pásztornép, a „mindenható” apa, együtt élő, de életkorban generációs távolságban lévő testvérek, különböző anyáktól született „testvérek” (ez utóbbi elem ma már sokaknak ismerős) – keveset tegyen bele a rendező: annyit csak, amitől a történet érthetővé válik. És miközben szép rendezői képeket kaptunk, a játszóknak néha kissé sodródottak a térben, borult a színpad, időnként a színházi bizonytalanság oszlatása végett rátettek egy-két lapáttal, erősen túljátszottak... Főleg az utóbbiért, de helyenként a színházi-dramaturgiai megoldások miatt is azt lehetett érezni, hogy talán a kevesebb több lett volna.

A másik záhonyi előadást osztálynévvel jegyezték: a gyerekek egy részét láttuk már ezen a napon az

ezüstös záhonyi *A legyek urában* (ami nagy elszánásról, nekiveselkedésről és a feladattal szembeni jelentős mértékű alulmaradásról tett tanúbizonyságot – a próbatétel megvolt, becsületére mindenkinek, aki vállalta, de hát vesztek; és mi, nézők is). A *Dösi More* című játékban kiválóan teljesített a csoport. Nagy kedvvel komédiáztak, és nemcsak a saját örömeikre tették ezt, hanem szórakoztatták a nézőket is, jelentős és megérdemelt sikert aratva. Ez esetben testre (testekre) szabott és teljesíthető volt a feladat: mindez látható örömmel töltötte el a játszókat is. Kissé ijesztő volt, hogy afféle műcigányozással indult a darab, de pillanatokon belül tisztává vált, hogy itt ezzel nem poénkodnak, eszük ágában sincs valamit olcsón eladni. (Az utóbb említett két záhonyi előadást Nagy Zsoltné rendezte.)

És még egy „aranyos” előadás volt: a nagyhalásziak Sánta Ferenc novelláját dolgozták fel (rendező Szentirmai Gáborné). A *Kicsik és nagyok* a letisztult szertartásformák miatt, de az irodalmi anyag súlya miatt is nagy vállalás volt, amivel becsülettel küzdött rendező és játszó egyaránt. Ez az előadás az egyik kiemelkedő pont a napban: ha már az előbb Kárpátokat emlegettük, akkor ez hegy volt, bizony. A többre-eggyű, több szinten megszólaló játék teljes vertikumának, minden síkjának színjátszói érzékeltetése nem lehetett még elvárás, de a szereplők ezzel együtt is kiválóan dolgoztak. A két központi alak, a fiú és a kislány játéka emlékezetes marad – tanúsítom, emlékeimbe „beétek a képek” (a rendezői munka, nevezetesen a színészvezetés fontos eleme volt ennek). Pillanatokra még a díszlettartó gyerek – ahogy lapunk egy másik írásában szerepel: a biodíszlet – is feledhetővé vált.

Kaposi László

Budapesti bemutatók 2012 tavaszán

Budapest, Marczibányi Téri Művelődési Központ, 2012. április 14-15.

Nem volt izgalom nélkül ez a hétvége. Rögtön a szombati kezdés meglepetést okozott. A Janus Színház Csoport (Pannónia Általános iskola, csoportvezető-rendező Gregor Márta) *William szösszenetek* címmel valahol a fakard és a Facebook végpontjai között azt játszotta, hogy a kamaszcsoport bent ragadt egy padláson, s hogy tagjai elűssék az időt, Shakespeare-motívumokat citálnak, énekelnek és szavalnak. Bátor, sőt, vakmerő vállalkozás ez, mind a csoport, mind a vezető részéről. A gond csak annyi, hogy a próbateremben érvényesnek tűnő jelenetek nemigen állnak meg a színpadon, nem beszélve arról, hogy úgy összességében Shakespeare nem érzékelhető a kócos játékban, sem szövegileg, sem cselekményileg. Ami történik, az jobbra a felszín karistolgatása, s kicsit hasonlít ahhoz, amikor úgy játszanak paródiát elszánt színjátszók, hogy nem találkoztak az alapmű lényegével.

A Mirákulum csapata (Hunyadi Mátyás Általános Iskola, csoportvezető-rendező Kocsis Zsoltné) Arany János és Móra Ferenc művei alapján készült játékot mutatott *Rege a csodaszarvasról* címmel. A klasszikus betanulás esetével találkozhattunk, melyet vetített képek és igen hangos zene vélt erősíteni. Korrekt, különösebb szakmai ismeretek nélkül elkészített, otthon bizonyára nagy sikert arató ünnepi műsort láttunk. Dicsérendő a táncosok felkészítése, de bizony a szövegmondást a – nap folyamán többször is tapasztalható – vessző-kórság jellemezte. (Vagyis: mindenhol, ahol vesszőt sejtünk, oktatólag megállunk, s fölviesszük, s fönt tartjuk a hangunkat. Pedig az elemi iskolai bevésetés ellenére a magyar nyelv főhangsúlyja mindig fönről lefelé irányuló nyíllal ábrázolható. Az értelmező szövegmondás az esetek nagy részében – helyesen – „pontot” érzékeltet ott, ahol nyomdailag vessző található.)

A Csimpilimpi csoport (Bárcai Géza Általános Iskola, csoportvezető-rendező Sztrida Elvira) igen helyes alsósainak *Az erdei tündér* című produkcióját is a tanítói hevület és a tanulságok hangoztatása uralta, a síkban szerveződő játék jó szándékú betanulás dokumentuma tudott lenni.

A kamaratermi játékok sora a Kaktusz (Marczibányi Téri Művelődési Központ, csoportvezető-rendező Juszcák Zsuzsa és Sereglei András) *NaCl, a szeretet* – rejtélyesnek tűnő – című produkciója a Lear király alapját is képező vándormese, vagyis a só cselekményére épülő improvizációkból állt össze. Család, barátok, kaja, szerelem, bánatok, bűnök, s a hiányzó megbocsátás problémái köré szerveződnek a jelenetek. Gyönyörű kapcsolatrendszer él a játéktéren, melyet biztos rendezői jelrendszer, s halálbiztos ízlés tud magasba emelni. Ezek a fiatalok nagyon tudják, miről beszélnek, meg is van a véleményük, rólunk is, magukról is, de olyan magas kulturáltsággal, s olyan érzelmi nagyvonalúsággal élük a játékot, hogy magam is beleremegtem. Erőt adó, nagyszerű játék, minden korhatáron innen és túl. A csoport eddigi életének általam ismert munkái közül is kimagasló ez a produkció.

A „Jóhelyműhely” csipet-csapata (csoportvezető-rendező Faragó Éva) Eduard Petiška műve alapján született játékot mutatott be, *A világ leggazdagabb verebe* címmel. A szövegben mintha fordítási gondok lennének, amiket munka közben nem javítottak ki. Érzékelhető egyfajta térbeli elképzelés, logikus a fő-